

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Давиденко І.В.

“ ” _____ 2023_р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування Управління готельним та
ресторанним бізнесом (назва магістерської програми)

на тему: **«МІСЕ-ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ»**

Виконавець

студент Центру заочної та вечірньої форми
навчання

Чапаров Єгор Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н. доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шикіна Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2023

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу Чапарова Єгора Ігоровича

«МІСЕ-туризм як перспективний напрямок розвитку підприємств готельного бізнесу»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 241
«Готельно-ресторанна справа»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес застосування МІСЕ-туризму як перспективного напрямку розвитку підприємств готельного бізнесу.

У роботі розглянуто: сутність та зміст поняття «МІСЕ-туризм», досвід зарубіжних країн у організації МІСЕ-туризму, а також специфіку організації ділових подорожей.

Проведено аналіз розвитку МІСЕ-туризму в Україні. Розглянуто наявні ресурси розвитку МІСЕ-туризму в Одеському регіоні та роль яку відіграють готелі у організації МІСЕ-туризму.

Ключові слова: МІСЕ-туризм, готельне господарство, тенденції розвитку, Одеський регіон, корпорації.

ANNOTATION

Chaparov Yehor "MICE-tourism as a perspective direction for the development of hotel business",
qualifying work for Master degree in specialty 241 "Hotel and restaurant business"
Odessa National Economic University
Odessa, 2023

Qualifying work consists of three chapters. The object of the study is the process of increasing the efficiency of the functioning of enterprises in the hotel business.

The object of the study is the process of applying MICE tourism as a promising direction for the development of hotel business enterprises.

The work examines: the essence and content of the concept of "MICE-tourism", the experience of foreign countries in the organization of MICE-tourism, as well as the specifics of the organization of business trips.

An analysis of the development of MICE tourism in Ukraine was carried out. The available resources for the development of MICE tourism in the Odesa region and the role played by hotels in the organization of MICE tourism are considered.

Keywords: MICE tourism, hotel industry, development trends, Odesa region, corporations.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи розвитку МІСЕ-туризму	6
1.1. Сутність, принципи та особливості розвитку МІСЕ-туризму	6
1.2. Світовий досвід функціонування МІСЕ-туризму	12
1.3. Особливості організації ділових подорожей	21
РОЗДІЛ 2. Дослідження функціонування МІСЕ-туризму в Україні.....	28
2.1. Тенденції розвитку МІСЕ-туризму України	28
2.2. Аналіз наявних ресурсів розвитку МІСЕ-туризму в Одеському регіоні	38
2.3. Місце готельного бізнесу в організації МІСЕ-туризму	47
РОЗДІЛ 3. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку МІСЕ-туризму в Одеському регіоні.....	54
3.1. Основні заходи, спрямовані на розвиток МІСЕ-туризму Одеського регіону	54
3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів щодо вдосконалення МІСЕ-туризму Одеського регіону	58
ВИСНОВКИ	67
Список використаних джерел.....	70

ВСТУП

Актуальність теми. Зростаючий попит на такі MICE-події, як корпоративні зустрічі, конференції, виставки та події зі мотивації персоналу стають все популярнішими у сучасному бізнес-середовищі. Це створює значний попит на відповідні готельні послуги та простори для проведення таких подій.

Більш того, корпоративні поїздки та подорожі для робочих цілей стають стандартними практиками для багатьох компаній. Готелі, які можуть задовольнити потреби цього сектору, мають конкурентну перевагу задля підвищення рівня завантаження та RevPar показнику.

Основними перевагами MICE-туризму є потенціал, який MICE-туризм отримує за рахунок провадження інновацій та використання технологій для покращення організації подій. Готелі повинні бути готові впроваджувати ці нововведення для залучення клієнтів.

Мета написання кваліфікаційної роботи – виявлення шляхів застосування MICE-туризму для розвитку підприємств готельного бізнесу.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- визначити сутність, принципи та особливості розвитку MICE-туризму;
- розглянути світовий досвід функціонування MICE-туризму;
- навести особливості організації ділових подорожей;
- проаналізувати тенденції розвитку MICE-туризму України;
- проаналізувати наявні ресурси розвитку MICE-туризму в Одеському регіоні;
- визначити місце готельного бізнесу в організації MICE-туризму;
- розробити пропозиції щодо розвитку MICE-туризму в Одеському регіоні;
- надати оцінку економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження – процес застосування MICE-туризму як перспективного напрямку розвитку підприємств готельного бізнесу.

Предмет дослідження – науково-практичні питання шляхів впровадження MICE-туризму у готельне господарство Одеського регіону.

Методика дослідження роботи є діалектичний метод дослідження явищ та процесів у їхньому взаємозв'язку і розвитку. Для досягнення мети та розв'язання визначених завдань кваліфікаційної роботи використано такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу розвитку МІСЕ-туризму України); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі МІСЕ-туризму України); конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованих заходів щодо розвитку МІСЕ-туризму Одеського регіону).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України, методики Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання, дані статистичної та внутрішньогосподарської звітності готелів.

Не зважаючи на наявність публікацій, присвячених питанню МІСЕ-туризму, досить мало уваги приділено його розвитку у Одеському регіоні.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів дослідження для удосконалення діяльності підприємств готельного господарства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 76 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 69 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 14 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано:

1. Чапаров Є.І. Тенденції розвитку МІСЕ-туризму Одеського регіону / Розвиток туристичного бізнесу, економіки та підприємництва: виклики сьогодення: матеріали I всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих вчених, 26–27 вер. 2023 р., м. Дніпро / відп. ред. Л.С. Безугла / М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка» – Д.: НТУ «ДП», 2023. 176 с. С. 152-155.
2. Чапаров Є.І., Шикіна О.В. Світовий досвід функціонування МІСЕ-туризму / Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 13 жовтня 2023 р.) [Електронний ресурс]. Одеса: ОНЕУ, 2023. 240 с. С. 228-229.
3. Чапаров Є.І. МІСЕ-заходи Європи, як мотиви розвитку МІСЕ-туризму / Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (м. Одеса, 12 квітня 2024 р.) / Одеський національний економічний університет. Одеса: ОНЕУ, 2024. 255 с. С.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки.

1. Було виявлено, що МІСЕ-туризму є унікальним сегментом, спрямованим на планування та реалізацію різноманітних подій, таких як зустрічі, інсентиви, конференції та виставки. Основною метою МІСЕ-туризму є сприяння бізнес-комунікації, обміну ідеями та досвідом, підвищення професійного рівня та стимулювання співпраці між різними компаніями та організаціями. Зокрема, його принципи та особливості розвитку включають професійний характер, значний рівень інвестицій, вибір локацій та інфраструктури, стратегії маркетингу та просування, спеціалізацію та впровадження інновацій.

2. Вивчивши світовий та вітчизняний досвід функціонування МІСЕ-туризму, можна констатувати, що цей сегмент виявляється ключовим фактором для просування України як глобального учасника у галузі бізнесу та туризму. Його участь сприяє активізації економічної діяльності, обміну ідеями та знаннями, а також покращує міжнародний імідж країни. Внутрішній опит функціонування МІСЕ-туризму вказує на його важливість для розвитку туристичної галузі в Україні. Готелі, конференц-центри та інші бізнес-структури активно розширюють та удосконалюють свою інфраструктуру й обслуговування, щоб привертати корпоративних клієнтів і події на різноманітні тематики в країну. Зростання цього сегменту буде сприяти розширенню туристичного потенціалу України та сприяти економічному зростанню країни.

3. Розглядаючи особливості організації службових відряджень, можна визначити, що вони потребують ретельного вивчення деталей, таких як розробка маршруту, бронювання готелів та квитків, дотримання бюджету, а також врахування індивідуальних потреб та переваг кожного учасника відрядження. Ефективна організація службових подорожей має важливе значення для успішного здійснення бізнесу, забезпечення комфорту та

продуктивності учасників, а також економії часу та ресурсів.

4. Було проведено аналіз динаміки та напрямків розвитку МІСЕ-індустрії в країні. Дослідження вказує на стабільне зростання популярності МІСЕ-туризму в Україні, що свідчить про його значущість для регіонального розвитку. Виявлено ключові фактори, що впливають на цей сегмент туристичного ринку, такі як економічні та культурні чинники, які визначають стратегічні напрямки подальшого розвитку МІСЕ-туризму в Україні.

5. Проаналізувавши наявні ресурси розвитку МІСЕ-туризму в Одеському регіоні, можна сказати, що Одеський регіон має розвинену інфраструктуру для проведення МІСЕ-подій. Наявність сучасних конференц-залів, виставкових площадок та готелів високого рівня створює сприятливі умови для організації різних бізнес-заходів. Розташування Одеського регіону на березі Чорного моря та близькість до інших важливих міст України робить його доступним для бізнес-туристів. Морський краєвид та курортні зони додають привабливості для організації заходів.

6. Готельний бізнес відіграє важливу роль у сфері МІСЕ-туризму, так як МІСЕ-туризм – це сегмент туризму, спрямований на організацію та проведення подій, таких як корпоративні зустрічі, конференції, семінари, інцентивні подорожі та виставки. Готелі виступають важливими складовими цього сегменту.

7. Для стимулювання ділового туризму та збільшення інтересу ділових туристів до Одеського регіону було запропоновано реконструкції виставкового павільйону у місті.

Виставкова діяльність виступає як багатофункціональне явище, що сприяє розвитку внутрішньої та зовнішньої торгівлі, утвердженню міжнародних зв'язків, популяризації інноваційних технологій та нових видів продукції, товарів і послуг. Вона активізує фінансові потоки і формує інформаційне середовище, яке відображає стан і тенденції розвитку галузей та товарних

ринків.

8. Надано економічне обґрунтування пропозиції з будівництва нового виставкового павільйону, що сприятиме покращенню іміджу регіону та розширить можливість проведення значних за масштабом заходів ділового спрямування.

Список використаних джерел:

1. Андренко І. Б. Діловий туризм: навч. посібник. Харків: нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2014. 165 с.
2. Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес, ціноутворення, конкуренція, регулювання. К.: Знання, 2017. 351 с.
3. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник К.: Альтерпрес, 2018. 288 с.
4. Бірюкова Ю. А. Світовий досвід державної підтримки готельного бізнесу. Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2021. Том 70. № 3. С. 52-58.
5. Борисова Т. Феномен міжнародної конкуренції в сучасній економіці. Економічний вісник. 2017. №2 (27). С. 34-40.
6. Безуглий В. Сучасні тенденції розвитку ділового туризму в країнах Європейського Союзу. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2021. Вип. 29 (1). С. 9-13
7. Вагіна Н.С. Класифікація методів дослідження в туризмології. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України». Одеса: ОНЕУ, 2019. 881 с. С.181-183.
8. Галасюк С. С. Бізнес-готелі на ринку ділового туризму Одеського регіону. Інфраструктура ринку. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2017. Вип. 5. С. 139-145.
9. Даниліна С.О., Коцюрубенко Г.М., Шикіна О.В. Фінансово-економічні наслідки пандемії для світової туристичної галузі. Причорноморські економічні студії. 2020. №52 (1). С. 29–34.
10. Даниліна С. О. Фінансово-економічні наслідки пандемії для світової туристичної галузі. Причорноморські економічні студії. 2020. № 52. Ч. 1. С. 29-34.

11. Діловий туризм – оптимізм всупереч кризі. URL: <http://prohotelia.com.ua/>
12. Дехтяр Н. А. Тенденції розвитку світового ринку ділового туризму. Проблеми економіки №1, 2021. С. 43-51
13. Денисенко М., Геньбач Д. Сучасний стан та перспективи розвитку ділового туризму в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №19. С. 23–28.
14. Завідна Л. Д. Готельний бізнес: стратегії розвитку : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 600 с.
15. Коваль О.А., Васьковська І.І. Системний аналіз ділових послуг в Україні та аргументація створення бізнес-готелів. URL: <https://www.sworld.com.ua/konferm2/31.pdf>.
16. Конон П.С. Міжнародний бізнес-туризм: інтерпретація дефініції та перспективи розвитку у XXI ст. Вісник ДНУ. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2012. Вип.4. С.89-98.
17. Конференц-сервіс в Україні. URL: <http://conferenceservice.com.ua/>
18. Круль, Г. Я. Основи готельного господарства. К.: Центр учбової літератури. 2011. URL: http://pidruchniki.com/14170120/turizm/teoretichni_osnovi_gotel'nogo_gospodarstva.
19. Кулиняк І. Я., Жигало І. І., Ярмола К. М. Туристична галузь в умовах пандемії COVID-19: тенденції та заходи підтримання. Бізнес Інформ. 2021. №1. С. 177–184. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-177-184>.
20. Лужанська Т.Ю., Костенко С.А., Катц Е.Б., Будкевич Г.Б. Оцінка та напрямки удосконалення конкурентоспроможності туристичних підприємств. Економічний форум 2019. №4. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/luzhanska.htm.
21. Максимюк М. Н. Оцінка стану та перспективи розвитку ділового туризму. Культура народів. 2020. № 234. С. 67–70

22. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання» : 19–20 березня 2020 року. Черкаси: ЧДТУ, 2020. 457с.

23. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Підручник. 2- вид. перероб. Та доп. К.: Центр учбової літератури, 2012. 472 с.

24. Менделя, І. Я. Планування інноваційних стратегій підприємствами готельного бізнесу. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону, 2017. №9(1). С.125-129. URL: [http://nbuv.gov.ua/jBpdf/aprer_2013_9\(1\)_23.pdf](http://nbuv.gov.ua/jBpdf/aprer_2013_9(1)_23.pdf)

25. Мельниченко С. В. Готельні мережі на ринку туристичних послуг. Вісник КНТЕУ. 2019. №3. С. 5-15.

26. Міжнародний туризм в епоху глобалізації / А.Ліманський, Я.Ружковський. Журнал Європейської економіки. 2015. Т.4 (№3). С.295-303.

27. Офіційний сайт International Hospitality Association URL: <http://www.ihha.org/>

28. Офіційний сайт Hospitality Sales and Marketing Association International URL: <http://www.hsmai.org/>

29. MICE. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/MICE>

30. Міжнародні виставки і ярмарки. Офіційний веб-сайт візового агентства «Просто віза». URL: <https://prosto-visa.com.ua/uk/articles/mizhnarodni-vystavky-i-yarmarky-2017-2018-chastyna-4>

31. Офіційний сайт Асоціації ділового туризму. URL: <http://www.mice.com.ua>.

32. Офіційний міжнародний портал статистики, ринкових даних та маркетингових досліджень. URL: <https://www.statista.com/topics/2439/global-business-travel-industry>

33. Офіційний сайт готелю Premier Hotel Odesa. URL: <https://odesa-hotel.phnr.com/ua>

34. Офіційний сайт м. Одеси. URL: <https://omr.gov.ua>

35. Подчаха О.Ю. Індустрія гостинності в країнах Європи. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ВіТроПринт, 2021. 176 с. С.51-53.

36. Прокопишин-Рашкевич Л. М., Шадурська Б. О., Петрович Й. М. Індустрія туризму в Україні: перспективні напрями та виклики сучасності. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління», Т. 4, №1, С. 72–82

37. Павленчик Н. Ф. Управлінські аспекти готельно-ресторанного бізнесу. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в умовах глобалізації : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. Львів, 2017. С. 143-145.

38. Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya-rozvytku-odeskoj-oblasti-na-period-2021-2027-roky.pdf>

39. Самостроєнко Г.М. Зарубіжний досвід організації ділового туризму. Економіка та держава. №1, 2019. С. 75-80.

40. Тенденції розвитку світового ділового туризму. URL: <http://www.marketing.spb.ru>

41. Туристичний барометр UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>.

42. Туристична діяльність в Україні Статистичний бюлетень. Державна служба статистики України. К., 2022. 76 с.

43. Ткаченко А.М. Проблеми та перспективи розвитку готельного бізнесу в умовах сьогодення. Причорноморські економічні студії: науковий журнал. 2016. № 12. Ч.1. С.185-188.

44. Тихонова М.І., Калькова М.М. Вплив факторів глобалізації в міжнародному туризмі на організаційні форми управління. Культура народів Причорномор'я. 2019. №45. С.87-90.

45. Топольник В.Г. Кількісна оцінка якості готельного продукту: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ. 2013. 208 с.

46. Туризмологія: Концептуальні засади теорії туризму: науково-навчальне видання. К.: КУТЕП, 2018. 825 с.

47. Ховрак І. Управління сталим розвитком закладів готельного бізнесу: статистичний та економетричний аналіз. Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації. 2020. Т. 3. № 2. С. 286-298.

48. Шикіна О., Гончаренко Я., Козловський Р. Динаміка показників міжнародного туризму. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 27. С. 24–28.

49. Шикіна О.В. Наслідки впливу пандемії на розвиток готельного господарства Одеської області. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Науки: економіка, політологія, історія. 2021. № 9-10 (286-287). С. 178-187.

50. Щоголева І.В. Шляхи підвищення конкурентоспроможності готельного підприємства. Сталий розвиток економіки. 2018. №5. С. 113-116.

51. Юрченко О. Інновації в готельному бізнесі на сучасному етапі. Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Міжнародні відносини. 2022. Вип. 34. С. 292–301

52. Ярмоменко С. Г. Позичування Одеської області на ринку готельних послуг України. Інфраструктура ринку: Електронний науково-практичний журнал. 2020. Вип. 48. С. 165-177.

53. Booking.com – офіційний сайт бронювання житла. URL: <https://www.booking.com/hotel/ua>

54. Country & City Rankings, ICCA Statistics Report, 2022. International Association Meetings Market. URL: <http://www.destinationupsala.se/>

55. Travel & Tourism Competitiveness Report 2021-22 URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2021-22pdf.

56. Travel & tourism economic impact 2022. URL: <https://wtcc.org/Portals/0/Documents/Reports/2022/EIR2022-Global%20Trends.pdf>

57. Top 100 City Destinations Index 2022. URL: <https://go.euromonitor.com/white-paper-travel-211202-top-100-city-destinations-index.html>

58. The Latest Business Travel Trends. Business Travellers Desire. Available at: URL: <https://www.revfine.com/business-travel/>

59. Statistics Report of The International Association Meetings Market – 2022. URL: https://www.iccaworld.org/cnt/docs/ICCA_Statistics_Report_2022.pdf

60. World Tourism Organization (UNWTO) URL: <http://www2.unwto.org/content/why-tourism>.

61. World Trade organization URL: <https://www.wto.org/>